

SCI-CONF.COM.UA

ACTUAL TRENDS OF MODERN SCIENTIFIC RESEARCH

**PROCEEDINGS OF XI INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
JUNE 6-8, 2021**

**MUNICH
2021**

ACTUAL TRENDS OF MODERN SCIENTIFIC RESEARCH

Proceedings of XI International Scientific and Practical Conference

Munich, Germany

6-8 June 2021

Munich, Germany

2021

UDC 001.1

The 11th International scientific and practical conference “Actual trends of modern scientific research” (June 6-8, 2021) MDPC Publishing, Munich, Germany. 2021. 675 p.

ISBN 978-3-954753-02-4

The recommended citation for this publication is:

Ivanov I. Analysis of the phaunistic composition of Ukraine // Actual trends of modern scientific research. Proceedings of the 11th International scientific and practical conference. MDPC Publishing. Munich, Germany. 2021. Pp. 21-27. URL: <https://sci-conf.com.ua/xi-mezhdunarodnaya-nauchno-prakticheskaya-konferentsiya-actual-trends-of-modern-scientific-research-6-8-iyunya-2021-goda-myunhen-germaniya-arhiv/>.

Editor

Komarytskyy M.L.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine, Russia and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: munich@sci-conf.com.ua

homepage: <https://sci-conf.com.ua>

©2021 Scientific Publishing Center “Sci-conf.com.ua” ®

©2021 MDPC Publishing ®

©2021 Authors of the articles

ПОРІВНЯЛЬНО – ПРАВОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА АНАЛІЗ ДЕФІНІЦІЙ ПОНЯТТЯ «РЕЦЕПТ»

Райкова Тетяна Семенівна

кандидат фармацевтичних наук,
доцент, доцент кафедри

Зарічна Тамара Пантелеймонівна

кандидат фармацевтичних наук,
доцент кафедри

Британова Тетяна Сергіївна

кандидат фармацевтичних наук,
асистент кафедри

Запорізький державний медичний університет
м. Запоріжжя, Україна

Вступ./Introduction. Виконання соціальної функції аптечним закладом по лікарському забезпеченню населення тісно пов'язане з документальним оформленням цього процесу. Перш за все, викликає увагу відпуск лікарських засобів за рецептом лікаря. Реформування охорони здоров'я, перехід до нових форм обслуговування споживачів аптечних закладів не звільняє від відповідальності медичних працівників і провізорів аптек по виконанню нормативно – правових актів по відпуску лікарських засобів, які підлягають контролю згідно із законодавством України. В практичній фармації ці питання реалізуються, на сам перед, через понятійний апарат документу «рецепт». Актуальності вони набувають з введенням електронного рецепту, програми реімбурсації. Кількість публікацій, де цей понятійний апарат розглядається з точки зору його функцій при здійсненні фармацевтичного забезпечення, обмежений. Тому питання стає актуальним як для практичної фармації, так і для споживачів фармацевтичних освітніх послуг, студентів, провізорів – інтернів під час навчального процесу.

Мета роботи./Aim. Дослідження і узагальнення правових, практичних і понятійних аспектів документу «рецепт» і його функцій для використання в навчальному процесі.

Матеріали і методи./Materials and methods. Для досягнення мети дослідження проведено аналіз наукових джерел і нормативних актів з питань сутності поняття «рецепт» і його функцій при здійсненні фармацевтичного забезпечення і подальшого використання в навчальному процесі. Здійсненні порівняльно-правові дослідження та аналіз дефініцій за допомогою контент – аналізу поняття «рецепт».

Результати та обговорення./Results and discussion.

На сьогоднішній день можна виділити певні особливості, які характеризують поняття «рецепт» і його основні функції. «Рецепт - медичний документ у вигляді (формі) припису до аптеки, аптечного пункту, виписаний на рецептурному бланку фахівцем, який має на це право відповідно до законодавства, на підставі якого здійснюється виготовлення та/або відпуск лікарського засобу з аптек та аптечних пунктів за встановленими правилами». Це наведено в розділі «Терміни» Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виробництва лікарських засобів, оптової та роздрібної торгівлі лікарськими засобами, імпорту лікарських засобів (крім активних фармацевтичних інгредієнтів) [1]. Більше цей термін не пояснюється в підзаконних нормативних документах, але надає особливого статусу при відпуску лікарських засобів як «рецептурні», «безрецептурні». Так в ст. 21 Закону України «Про лікарські засоби» [2] вказано, що «Реалізація (відпуск) лікарських засобів громадянам здійснюється за рецептами та без рецептів лікарів». Будучи нормо регульованим документом, рецепт виконує ряд функцій. В електронних виданнях ці функції знайшли своє місце в «Фармацевтичній енциклопедії» - українське довідкове видання [3] та в Вікіпедії (вільна енциклопедія) [4], які посилаються на нормативні документи регулювання [5].

Враховуючі інформацію наведених видань, здійснено порівняльно-правові дослідження створення типології дефініцій [6,7] відповідно до зазначених їхніх відмінностей, виявлення особливостей і перспектив використання. Результати представлені в таблиці 1. Опрацювання власне на підставі [6,7].

Таблиця 1

Результати порівняльно-правового дослідження функцій рецепту

Медична функція рецепту:	
https://www.pharmencyclopedia.com.ua	https://uk.wikipedia.org/wiki
Р. містить інформацію про виписаний ЛП та спосіб його застосування з урахуванням діагнозу та віку хворого.	є медичним документом, який заповнюють за визначеною формою і правилами при наявності відповідних показань на спеціальному бланку. Обов'язково робиться запис про призначення лікарських засобів чи медичних виробів в медичній документації (медична карта амбулаторного чи стаціонарного хворого). При виписуванні рецептів використовують терміни та загальноприйняті світові норми медичної і фармацевтичної практики згідно положення чинного законодавства України.
Юридична функція рецепту:	
https://www.pharmencyclopedia.com.ua	https://uk.wikipedia.org/wiki
за допомогою Р. держава і відповідні органи контролюють та регулюють обіг наркотичних, психотропних, отруйних, запаморочливих речовин, прекурсорів, крім того, зазначається дата виписування Р., а також прізвища хворого та лікаря;	Є юридичним документом, оскільки дозволяє перевірити правильність призначення та виготовлення ліків. Медичний працівник несе відповідальність за призначення хворому ліків та дотримання правил виписування рецептів згідно із законодавством України.
Технологічна функція рецепту:	
https://www.pharmencyclopedia.com.ua	https://uk.wikipedia.org/wiki
містить дані про активні (інколи допоміжні) речовини та вказівку, яку лікарську форму слід приготувати	містить дані про активні (інколи допоміжні) речовини та вказівку щодо лікарської форми, способу приготування і використання.
Економічна функція рецепту:	
https://www.pharmencyclopedia.com.ua	https://uk.wikipedia.org/wiki
дані певного пропису використовуються при економічному аналізі ефективності роботи аптеки, розрахунках тарифів, витрат допоміжних речовин та матеріалів, закупівель товарів тощо	у випадках відпуску ліків або медичних виробів безкоштовно або з частковою оплатою, рецепт є обліково-фінансовим документом і становить основу для розрахунків між аптекою і відповідним суб'єктом. На основі статистичного обліку, відомості використовуються при економічному аналізі ефективності роботи аптеки, розрахунках тарифів, витрат допоміжних речовин та матеріалів, закупівель товарів тощо.
Соціальна функція рецепту:	
https://www.pharmencyclopedia.com.ua	https://uk.wikipedia.org/wiki
Р. повинен підтверджувати надання кваліфікованої, повноцінної, своєчасної лікарської та фармацевтичної допомоги громадянам незалежно від їх соціального та матеріального статусу.	є підтвердженням надання лікарської і фармацевтичної допомоги громадянам, яка повинна бути кваліфікованою, повноцінною, своєчасною.

Як видно із наведених характеристик є розбіжності в поясненнях поняття «функцій рецепту», так «медична функція» у Вікіпедії більш відповідає діючим нормативним документам (із змінами). Не співпадають пояснення «юридичної функції». При поясненні «технологічної функції», Вікіпедія використовує більш уточнююче значення функції рецепту [8]. «Економічна функція» з погляду практичної фармації повинна характеризувати роль рецепту як економічного показника статистичної звітності, використанні його при визначенні вартості виготовлення і фасування лікарських засобів та виробів медичного призначення [9]. А друга частина, яка наведена у Вікіпедії, і характеризує рецепт як фінансовий документ, повинна бути видалена, і надана як окрема «фінансова функція». На сьогоднішній день це буде актуально і в зв'язку з введенням в обіг електронних рецептів, і програми реімбурсації, яка працює під адмініструванням Національної служби здоров'я України [10,11]. «Соціальна функція» рецепту як стверджуюча, характеризує не тільки окремий процес фармацевтичного забезпечення, а і роль фармацевтичних працівників, і аптечного закладу в цілому, в його якості, і відповідальності за результати фармацевтичної допомоги.

Таблиця 2

Контент – аналіз дефініцій поняття «рецепт» через «функції рецепту»

Нормативні документи	Функція рецепту					
	Медична	Юридична	Технологічна	Економічна	Соціальна	Фінансова
Закон України «Про лікарські засоби» від 4 квітня 1996 р. № 123/96-ВР (2)	+	+	+	+	+	+
Постанова КМУ від 30 листопада 2016 р. № 929 «Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з виробництва лікарських засобів, оптової та роздрібною торгівлі лікарськими засобами, імпорту лікарських засобів (крім активних фармацевтичних інгредієнтів)» (1)	+	+	+	+	+	+
Постанова КМУ від 17 березня 2017 №152 «Про забезпечення доступності лікарських засобів» (10)	+	+		+	+	+

Наказ МОЗУ від 19 липня 2005 р. №360 «Про затвердження Правил виписування рецептів на лікарські засоби і вироби медичного призначення, Порядку відпуску лікарських засобів і виробів медичного призначення з аптек та їх структурних підрозділів, Інструкції про порядок зберігання, обліку та знищення рецептурних бланків» (5)	+	+	+	+	+	+
Наказ МОЗУ від 17 жовтня 2012 р. № 812 «Про затвердження Правил виробництва (виготовлення) та контролю якості лікарських засобів в аптеках» (8)	+	+	+	+	+	+
Наказ МОЗУ від 31 грудня 1996 р. №395 «Про затвердження Методичних рекомендацій по визначенню вартості виготовлення і фасування лікарських засобів та виробів медичного призначення» (9)				+		+

Джерело: опрацювання власне на підставі [2,1,10,5,8,9]

Спираючись на нормативну базу українського законодавства проведено аналіз дефініцій за допомогою контент – аналізу [6] поняття «рецепт» через «функції рецепту» (Таблиця 2). В таблиці наведені дані отримані під час дослідження про наявність підтвердження в діючих нормативних документах поняття, вкладеного в визначення «функція рецепту». Як видно з даних Таблиці 2, кожна наведена функція має нормативне підтвердження і супровід чинним (на час проведення дослідження) нормативним документом. Доведено, що і функція «фінансова» має право на самостійне функціонування, так як має нормативне забезпечення свого поняття.

Висновки./Conclusions. Виходячи з проведеного дослідження, питання понятійного апарату поняття «рецепт», залишаються актуальними, оскільки жодним нормативним документом не врегульовано сутність «функції рецепту». Невизначеність цього питання з точки зору практичної фармації і використання в освітньому процесі під час занять зумовлює певні проблеми в посиланнях на джерело інформації. Воно повинно бути нормативно врегульованим.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з виробництва лікарських засобів, оптової та роздрібної торгівлі лікарськими засобами, імпорту лікарських засобів (крім активних фармацевтичних інгредієнтів): Постанова КМУ від 30 листопада 2016 р. № 929 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929-2016>
2. Про лікарські засоби: Закон України від 4 квітня 1996 р. № 123/96-ВР URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/123/96>
3. URL: <https://www.pharmencyclopedia.com.ua/article/1094/recept>
4. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
5. Про затвердження Правил виписування рецептів на лікарські засоби і виробу медичного призначення, Порядку відпуску лікарських засобів і виробів медичного призначення з аптек та їх структурних підрозділів, Інструкції про порядок зберігання, обліку та знищення рецептурних бланків : Наказ МОЗУ від 19 липня 2005 р. №360 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0782-05#Text>
6. Громовик Б. П. Дослідження змісту дефініції «фармагедон» з погляду соціальної фармації / Б.П. Громовик / *Соціальна фармація: стан, проблеми та перспективи: матер. IV міжн. наук.-практ. інтернет-конференції*, 24-25 квітня 2018 р. / ред. кол.: А. А. Котвіцька та ін. – Х.: НФаУ, 2018. - С.56-59.
7. Обговорюємо дефініції базових термінів фармацевтичної енциклопедії *Щотижневик аптека*. - № 3 (624) 21 Січня 2008 р. URL: <https://www.apteka.ua/article/35179>
8. Про затвердження Правил виробництва (виготовлення) та контролю якості лікарських засобів в аптеках: Наказ МОЗУ від 17 жовтня 2012 р. № 812 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1846-12#Text>
9. Про затвердження Методичних рекомендацій по визначенню вартості виготовлення і фасування лікарських засобів та виробів медичного призначення: Наказ МОЗУ від 31 грудня 1996 р. №395 URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0395282-96#Text>

10. Про забезпечення доступності лікарських засобів: Постанова КМУ від 17 березня 2017 №152 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/show/152-2017>

11. Щодо електронних рецептів. Роз'яснення НСЗУ. URL: <https://apau.org.ua/2019/04/10>